

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Судіка Святослава Ігоровича на тему:

**«Оперна творчість Н. Порпори
у контексті виконавської практики
останньої третини ХХ – першої чверт ХХІ століть»**
на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво»
з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво»

Публічну презентацію наукових результатів дисертації було проведено на засіданні кафедри інтерпретології та аналізу музики Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського «26» червня 2026 року, протокол № 14

Обґрунтування вибору теми.

У доволі строкатій картині музичного мистецтва останньої третини ХХ – першої чверті ХХІ століття важливе місце займають тенденції, спровоковані історично-інформованим виконавством (HIP – Historically Informed Performance Practice). З'явившись на межі ХІХ – ХХ століть воно визначило зміну культурної парадигми, що означало: суспільну зацікавленість музичною культурою ХІІ – початку ХХІ століть та зміни у репертуарній політиці; реставрацію старовинних інструментів та виробництво їх сучасних аналогів; появу спеціалізованих ансамблів, оркестрів, та відповідно, науково методичних робіт, присвячених специфіці барокового виконавства. Неможливо оминати увагою й фактор стрімкого розвитку мистецтва контратенорів, що зробило можливим нове сценічне буття багатьох оперних творів ХVІІІ століття.

В цьому контексті особливої уваги заслуговує творчість італійського композитора Ніколи Антоніо Порпори (1686 – 1768), чий внесок у становлення західноєвропейського вокального мистецтва неможливо перебільшити. Н. Порпора увійшов в історію як автор чисельних опера seria та один з найвідоміших вокальних педагогів, серед учнів якого славетні: Фарінееллі (1705 – 1782), Каффареллі (1710 – 1783), Антоніо Уберті (1719 – 1783). Повернення оперної спадщини Н. Порпори на сучасну сцену зумовлює необхідність системного аналізу його творчості та осмислення педагогічних принципів, що вплинули на становлення західноєвропейського вокального мистецтва.

Актуальність теми дослідження обумовлена: визначальною роллю історично-інформованого виконавства у культурі останньої третини ХХ – першої чверті ХХІ століть; потребою заповнення наявних «лаун» вітчизняного музикознавства, пов'язаних з відсутністю системних праць про життєтворчість Н. Порпори; необхідністю наукового осмислення провідних стратегій репрезентації оперної спадщини Н. Порпори у сучасній виконавській практиці.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано на кафедрі інтерпретології та аналізу музики згідно з

планом науково-дослідницької роботи Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського. Її зміст комплексній темі «Когнітивне музикознавство: парадигматика музичної творчості в актуальних запитах історії» на 2022 – 2027 рр. перспективного тематичного плану науково-дослідницької роботи ХНУМ імені І.П. Котляревського (протокол вченої ради №5 від 29.12.2021 р.). Тему дисертації затверджено на засіданні вченої ради ХНУМ імені І.П. Котляревського (протокол №3 від 27.10.2022 р.) та уточнено (протокол №8 від 26.03.2026 р.).

Мета дослідження – визначити провідні стратегії репрезентації оперної спадщини Н. Порпори у виконавській практиці останньої третини ХХ – першої чверті ХХІ століть.

Теоретичною базою містить джерела за такими науковими напрямками:

– історія жанру опери та оперного мистецтва:

I. Драч, 2010; П. Ільченко, 2020; О. Табуліна, 2023; Ю. Чекан, 2024; B. Hanning, 1995; K. Heller, 1997; R. Rolland, 2018; U. Müller, 2014; P. Pavi, 2006; M. Everist, 2017; M. C. Ward, 2016; C. Timms, 1984;

– історія вокального мистецтва та вокальної педагогіки:

B. A. Кузьмічова, 2018; Г. Є. Твердова, 2023; І. Щербіна, 2020; G. Caccini, 1601; G. B. Mancini, 1774; J. Potter, 1998, 2009; J. Stark, 1999; J. Sundberg, 1987; I. Titze, 2000; A. Desler, 2014; L. Verdi, 2018; P. Van Tour, 2015; F. Diergarten, 2011;

– творчість Н. Порпори

F. Walker, 1951; P. D. Ledvina, 1972; D. J. Dumigan, 2014; K. Markstrom, 2016; G. A. Sechi, 2021; N. A. Porpora, 2022; L. Verdi, 2018; І. Щербіна, 2020;

– музично-естетичні засади бароко та історично інформованого виконавства

R. Descartes, 1650; A. Kircher, 1650; S. Cusick, 2009; R. Taruskin, 1995; N. Cook, 2013; C. Abbate, 2004);

– інтерпретологія та виконавський аналіз:

Ю. Ніколаєвська, 2020; Л. Артюхова, 2023; О. Гужва, Н. Миколайчук, 2019; Н. Савицька 2010; О. Баланко, М. Баланко, 2023; C. Abbate, 2004; N. Cook, 2013; R. Taruskin, 1995).

Наукова новизна отриманих результатів. У вітчизняному музикознавстві *вперше*:

– визначено роль Н. Порпори в історії західноєвропейського вокального мистецтва;

– окреслено основні засади вокально-педагогічної систем

Н. Порпори та їхній вплив на формування європейської вокальної традиції;

– визначено провідні стратегії репрезентації оперної спадщини

Н. Порпори у виконавській практиці останньої третини ХХ – першої чверті ХХІ століть.

Подальшого розвитку набули наукові концепти: «мистецтво контратенорів», «комунікативні стратегії»

Практична значущість дослідження Матеріали дослідження можуть бути використані в педагогічній практиці, зокрема, у навчальних курсах «Історія світової музичної культури», «Аналіз та інтерпретація музики», «Основи вокальної методики», «Історія вокального мистецтва», а також у науковій, педагогічній та виконавській практиці

Апробація результатів дослідження здійснювалася на кафедрі інтерпретології та аналізу музики Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського. Основні положення роботи були оприлюднені у виступах на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях:

1. III Міжнародна науково-творча конференція «Сучасне слово про мистецтво: наука і критика» (Харків, 13–14 лютого 2023 року);
2. Міжнародний науковий симпозіум «Сила мистецтва: музичні, театральні та мистецтвознавчі артикуляції»: IV Черкашинські читання (Харків, 6–7 грудня 2024 року);
3. Всеукраїнська науково-практична конференція Українського товариства аналізу музики і кафедри теорії та історії музичного виконавства «Процес музичного стилетворення: композитор та виконавець» (платформа Zoom, 25–26 квітня 2025 року);
4. Міжнародна науково-творча конференція наукового проєкту «Сучасне слово про мистецтво: наука і критика» (Харків, 18–19 лютого 2026 року).

Публікації. Основні положення роботи відображені у 3 статтях в спеціалізованих наукових виданнях категорії «Б», затверджених МОН України, та тезах конференції:

1. Судік, С.І. (2025). Педагогічна діяльність Н. Порпори в історії вокального мистецтва. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти, 76, 242–255.

<https://doi.org/10.34064/khnum1-76.14>

2. Судік, С.І. (2025). Творчість Н. Порпори: спроба періодизації. Аспекти історичного музикознавства, XLI (41), 74–87.

<https://doi.org/10.34064/khnum2-41.04>

3. Судік, С.І. (2026). «Поліфем» Н. Порпори крізь призму феномена режисерської опери. Аспекти історичного музикознавства, XLII (42), 84–97.

<https://doi.org/10.34064/khnum2-42.04>

Характеристика особистості здобувача. Судік Святослав Ігорови у 2022 році закінчив Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського і одержав ступінь магістра. Навчалася в аспірантурі Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського упродовж 2022–2026 навчальних років (науковий керівник – кандидат мистецтвознавства, професор Сухленко Ірина Юрьівна). Працює солістом (вокалістом) у Харківському національному театрі опери та балету ім. М Лисенко.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана українською мовою з правильним вживанням лінгвістичної та спеціальної термінології. Стиль викладених в дисертації матеріалів дослідження – науковий.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності. Під час виконання дисертації здобувач дотримувалася принципів академічної доброчесності. За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

Як результат попередньої експертизи дисертації Судіка Святослава Ігоровича у межах публічної презентації наукових результатів дисертації, проведеної на засіданні кафедри інтерпретології та аналізу музики Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського та повноти основних результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Дисертація Судіка Святослава Ігоровича «Оперна творчість Н. Порпори у контексті виконавської практики останньої третини ХХ – першої чверт ХХІ століть»

представлена на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – Музичне мистецтво є ґрунтовним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що має наукову новизну, теоретичне та практичне значення отриманих результатів. Її зміст відповідає спеціальності 025 – Музичне мистецтво. Визначені мета та завдання повністю розв’язані, основні положення дисертації обґрунтовують наукову новизну. Обсяг та структура дисертації відповідають вимогам, що висуваються до дисертацій на ступінь доктора філософії. Результати дисертації пройшли апробацію на 4 науково-практичних конференціях; основні положення відображено у 3 наукових одноосібних статтях у фахових виданнях категорії Б, затверджених МОН України, та тезах конференції.

2. Викладене дозволяє дійти висновку, що дисертація Судіка Святослава Ігоровича «Оперна творчість Н. Порпори у контексті виконавської практики останньої третини ХХ – першої чверт ХХІ століть» має теоретичну, практичну значущість, наукову новизну; її результати можуть бути запроваджені до науково-теоретичної та практичної сфер сучасного музичного мистецтва. Дисертація, подана на здобуття ступеня доктора філософії, відповідає вимогам, передбаченим пунктами 10 та 11 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), та може бути представлена у разовій спеціалізованій вченій раді для присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

3. Рекомендувати дисертацію Судіка Святослава Ігоровича «Оперна творчість Н. Порпори у контексті виконавської практики останньої третини ХХ – першої чверт ХХІ століть» до захисту на здобуття ступеня

доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді для присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

Результати дисертаційного дослідження обговорено і схвалено на публічній презентації наукових результатів дисертації, яку було проведено на засіданні кафедри інтерпретології та аналізу музики Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського.

Головуюча на публічній презентації наукових результатів дисертації:

Доктор мистецтвознавства, професор,
в.о. завідувача кафедри
інтерпретології та аналізу музики
Харківського національного університету
мистецтв імені І. П. Котляревського

ШАПОВАЛОВА Л.В.